

Opetusministeriö
PL 29
00023 VALTIONEUVOSTO

**LAUSUNTO OPETUSMINISTERIÖN KEHITTÄMISSUUNNITELMALUONNOKSEEN
”KOULUTUS JA TUTKIMUS 2007-2012”
Viite: 29.6.2007, Dnro 7/500/2007**

Yksityisen Opetusalan Liitto ry on työmarkkina- ja elinkeinopoliittinen liitto, joka edustaa noin 270 yksityistä koulutuksen järjestäjää. Jäseniemme ylläpitämässä oppilaitoksissa annetaan opetusta taiteen perusopetuksesta ammattikorkeakouluihin ja vapaaseen sivistystyöhön eri koulutusaloilla. Jäsenemme työllistävät noin 15.000 henkilöä.

Yksityisen Opetusalan Liitto ry haluaa kiinnittää huomion opetusministeriön kehittämissuunnitelman 2007-2012 luonnoksen seuraaviin koulutusjärjestelmän rakenteeseen ja rahoitukseen liittyviin seikkoihin:

Koulutuksen järjestäjien monipuolisuudella täydennetään koulutustarjontaa ja tuotetaan koulutuksen laatua tukevaa kilpailua

Yksityisen Opetusalan Liitto ry pitää ilahduttavana, että kehittämissuunnitelman luonnoksessa ”Kehitys ja tutkimus 2007-2012” on tuotu esille yksityiset koulutuksen järjestäjät ja on siten haluttu **vahvistaa koulutusjärjestelmän monipuolisuutta ja moniarvoisuutta**. Yksityiset koulutuksen järjestäjät tuovat koulutuskenttään erikoistunutta palvelua ja täydentävät siten suomalaisen koulutuskokonaisuuden.

Yksityiskoulumuodolla on ollut jo 1800-luvulta suuri merkitys innovaatioiden luoja. Yksityiskoulujen kautta vakiintui mm. suomenkielinen yliopistoon johtava koulutus, yhteiskoulumuoto ja avautui väylä erikoislukioidealle (www.yksityiskoulu.fi). Perusopetuslain 7 § mukaan opetusluvan myöntäminen rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle perustuu erityiseen koulutus- tai sivistystarpeeseen ja opetuksen järjestäjän ja kunnan tulee sopia asiasta. Sama pykälä mainitsee myös tilanteet, jolloin luvan edellytyksenä ei tarvita sopimusta kunnan kanssa. Yksityisen Opetusalan Liiton mielestä koulutuksen **lupajärjestelmän tulee kaikilla koulutusasteilla mahdollistaa koulutuksen ja koulutuksen järjestäjien monipuolisuus ja moniarvoisuus**.

11.9.2007

2 (4)

Yksityisillä koulutuksen järjestäjällä on toiminnassaan monesti mukana erityisintressi, kuten esimerkiksi ruotsinkielinen koulutus. Ammattiopistostrategian mukaan muodostetaan ”koulutuksen järjestäjistä etupäässä alueellisia tai muuten vahvoja ammattiopistoja”. Pitkälle erikoistuneiden koulutuksen järjestäjien asema on turvattava, kuten kehittämissuunnitelman luonnoksessa todetaan, ja prosessissa on **huomioitava koulutuksen järjestäjän kaikki koulutustehtävät ja muu kokonaisuus, jotka tekevät koulutuksen järjestäjästä vahvan toimijan**. Koulutuksen järjestäjäkentän diversiteetti tuottaa laatua tukevaa kilpailua.

Ammatillisten erityisoppilaitosten kehittäminen kehittämis- ja palvelukeskuksiksi sekä **korkeakoulujen rakenteellinen uudistaminen sisältäen monipuolisen ylläpitäjä- ja omistajarakenteen**, kuten kehittämissuunnitelman luonnoksessa mainitaan, ovat Yksityisen Opetusalan Liiton mielestä tuettavia hankkeita.

Nykyisessä koulutuksen ennakointi- ja mitoitusjärjestelmässä on haasteita, jotta koulutus- ja opintoalakohtaisesti eriytyvän työelämän tarpeet ja oppilaitoksille annetut erityistehtävät voidaan ottaa paremmin huomioon. Koulutus- ja opintoalakohtaisia tavoitteita valmistellaan maakuntien liitoissa, jotka ovat ”kunnallisen itsehallinnon periaatteiden mukaan toimivia lakisäätteisiä kuntayhtymiä” (www.reg.fi). **Koulutuksen tavoitteiden määrittely tulee Yksityisen Opetusalan Liiton mielestä tapahtua laaja-alaisen valmistelun pohjalta**. Maakuntien liitot tulisi **velvoittaa** huomioimaan yksityisten koulutuksen järjestäjien tehtävät koulutuksen monipuolisuuden ja moniarvoisuuden säilyttämiseksi. Tällä varmistetaan, että alueella sijaitsevat harvinaisempien opintoalojen koulutuksen järjestäjät, valtakunnallista tehtävää hoitavat tahot tulevat huomioiduiksi. Useiden koulutuksen järjestäjien erityisosaamisen tai erityistehtävän vuoksi opiskelijat hakeutuvat koulutukseen hyvin laajalta alueelta tai jopa valtakunnallisesti. **Yhteiskunnan koulutus- ja osaamistarpeet eivät aina noudata aluehallinnollisia rajoja**.

Ammatillisesti suuntautuneelle aikuiskoulutukselle annetaan kehittämissuunnitelman luonnoksen mukaan paljon vastuuta suomalaisten osaamisen uudistamisesta tulevaisuudessa. Yksityisen Opetusalan Liitto ry toivoo, että se ja sen jäsenyhteisöt huomioitaisiin kokonaisuudistusta valmisteltaessa.

11.9.2007

3 (4)

Valtionosuus tulee maksaa täysimääräisenä koulutuksen järjestäjälle ja tuloksellisuusrahoituksen tulee kertoa laadusta

Koulutuksen rahoituksen tulee olla kaikilla koulutusasteilla ennakoitavissa ja yksityisten koulutuksen järjestäjien asema tulee olla tasaveroinen muiden koulutuksen järjestäjien kanssa. Valtionosuusjärjestelmä uudistetaan hallitusohjelman ja ministeriön kehittämissuunnitelmaluonnoksen mukaan vuonna 2010. Yksityisten Opetusalan Liitto ry:n mielestä valtionosuusjärjestelmän muutos tai kunta- ja palvelurakennemuutos eivät saa toimia yksityisten oppilaitosten tai koulutuksen järjestäjien kustannuksella eikä siten rajoittaa kilpailua koulutussektorilla. **Valtionosuus on maksettava täysimääräisenä koulutuksen järjestäjälle** siinäkin mallissa, jossa raha kiertää ensin kunnalle. Valtionosuusuudistus ei saa lisätä yksityisten oppilaitosten perinteisesti pientä hallintoa eikä vaikeuttaa opiskelijoiden oikeutta hakeutua koulutukseen.

Yksityisen Opetusalan Liitto ry suhtautuu **myönteisesti tuloksellisuusrahoituksen käyttöön** osana perusrahoitusta. Jos tuloksellisuusrahoituksen osuutta nostetaan, tulee sen **mittaristoa ja toimintaa kehittää** siten, että se kohtelee koulutuksen järjestäjiä tasapuolisesti. Mittaristo ei saa rangaista ns. pieniä ammatillisen koulutuksen järjestäjiä koulutuksen järjestämisluvan pienuudesta ja toimia siten epäsuorasti koulutuksen rakenteita ohjaavana tekijänä. Tuloksellisuusrahan tulee kertoa nimenomaan koulutuksen laadusta ja tuloksellisuudesta.

Yksityisen Opetusalan Liiton mielestä kehittämissuunnitelman luonnoksessa oleva **vapaan sivistystyön toimintaedellytysten ja rahoitusjärjestelmän uudistaminen on välttämätöntä** jo syrjäytymisen ehkäisyn ja elinikäisen oppimisen mahdollisuuksien tukemisen näkökulmista. Liitto ja sen jäsenyhdistöt osallistuvat mielellään asiaa koskevaan valmisteluun.

Opintojen tehostamiseen tähtäävät toimenpiteet ovat Yksityisen Opetusalan Liiton mielestä kannatettavia, mutta niiden lisäksi tulisi kiinnittää huomiota myös opiskelijoiden omaan vastuuseen ja kehittää heille erilaisia kannustimia. **Maksullisen koulutuksen ja lukukausimaksujen tuomista kansainvälisille opiskelijoille** tulee Yksityisen Opetusalan Liiton mielestä kehittää nopeasti, selkeästi ja **pysyvin ratkaisuin**, sillä esimerkiksi kokeiluluonteinen tilanne vaikeuttaisi oppilaitosten kansainvälistymistä.

11.9.2007

4 (4)

Tiivistelmä

- yksityiset koulutuksen järjestäjät tukevat koulutusjärjestelmän monipuolisuutta ja moniarvoisuutta
- yksityiset koulutuksen järjestäjät on huomioitava alueellisia tavoitteita laadittaessa
- lupajärjestelmän tulee mahdollistaa koulutuksen ja koulutuksen järjestäjien monipuolisuus kaikilla koulutusasteilla
- ammatillisen koulutuksen järjestäjäverkon kokoamisessa pitkälle erikoistuneita järjestäjiä on voitava tarkastella kokonaisuutena
- korkea-asteen koulutuksen ylläpitäjä- ja omistajamuotojen tulee olla monipuolisia
- valtionosuus tulee maksaa koulutuksen järjestäjille täysimääräisenä
- tuloksellisuusrahan tulee kertoa laadusta, ei ohjata rakenteita
- vapaan sivistystyön toimintaedellytysten ja rahoitusjärjestelmän uudistaminen on välttämätöntä

Yksityisen Opetusalan Liitto ry toivoo, että se lisittäisiin lausunnonantajien listalle koulutusta ja koulutuksen järjestäjiä koskevissa asioissa.

Yksityisen Opetusalan Liitto ry

Henrik Wolff
puheenjohtaja

Minna-Marika Lindström
elinkeinopoliittinen asiantuntija